

forelagt os et Forslag, der søger at samle det hele Skolevæsen ind under et fast og stærkt bureaukratisk System, hvor en enkelt Mand i Spidsen for hele Oplysningsvæsenet kan høre dette, ligesom man hører et Jirspand i Løkker. Det er saa fuldstændig uoverensstemmende med, hvad der er fremkommet i Folket, som Noget kan være. Naar det ærede Medlem mente, at Flertallet i dette Thing vilde affære Forhandlingen af denne Sag ved Iste Behandling i Stedet for at fremme den, saa var Flertallets Handlemaade, det er jeg ganske vis paa, aldeles ikke dikteret af nogen Rante om at affære eller forhindre, at en god Skolelov skulde komme frem; men naar det ikke kunde gaa med til Behandlingen af Sagen, saa var det, fordi det var vis paa, at der ikke kunde komme en god Skolelov paa det Grundlag, der var forelagt. Netop fordi man ønsker en saadan, netop fordi den er af Bigtighed, kunde man ikke gaa ind paa Svabsonhelst eller bygge paa en hvilken som helst Grund. Thi et Hus, der er af megen Betydning, og som skal staa i meget lang Tid, maa staa paa en tilsvarende fast Grundvold, naar man ikke vil se det falde kort efter, at det er opført. Derfor vilde Folkethingets Flertal ikke forsatte Skolelovens Behandling paa det Grundlag, hvorpaa Regjeringsforlaget hvilede, fordi det vilde have frie Kommuneskoler, og Regjeringen vilde have en bureaukratisk Statsstole. Naar det samme ærede Medlem mente, at man intet Grundlag havde fundet, saa turde det dog være, at han havde gjort klogere i at afvente det Tidspunkt, da det kan ligge offentlig for i Thinget og for Folket. Det turde vel være, at han saa var kommen til et andet Resultat og vilde have fundet, at vi ikke sidde fuldt saa daarligt i det, som han syntes at mene. Se vi dernæst paa de Forslag, der ere fremsatte i denne Sal fra „det forenede Venstre“, saa er det gamle bekjendte Forslag, hvis Grundtanke jeg ikke behøver i mindste Maade at omtale, men at de ere i Overensstemmelse med Bælgerne, der have sat Flertallet ind i Salen, derfor borger det, at det samme „forenede Venstre“ har ved forrige Samlings Slutning netop udtalt sig om disse Forslag, og har senere søgt at gjøre dem bekjendte ved Møder og gennem Blade og Skrifter, saa at Bælgerne have sat disse Mænd ind med fuld Bevisthed om, at de vilde fremme disse Forslag i den bestemte Retning, som det siden er slet, og altsaa vidste ogsaa den høie Regjering, hvorledes disse Forslag stod i Forhold til Bælgerfolket og Friheden i denne Sal; men desuagtet kjende vi, at dens Erklæringer ere gaaede ud paa, at den ikke bedre nu end før vil kunne gaa ind derpaa. Ogsaa der er Mobsætningen saa skarp og stærkende, som den vel kan være, mellem Bælgerfolket og dette Things Flertal paa den ene Side og den høie Regjering paa den anden Side. Og ser man nu endelig hen til, hvilken Indflydelse det sidste Folkethingsvalg

har havt, saa er det jo en Kjendsgjerning at det har sat et Flertal ind i denne Sal af Mænd, der ville den Vel, som Regjeringen ikke vil, men det har ikke kunnet øve nogen Indflydelse paa den høie Regjering, at et saadant Flertal kom frem, skjøndt de samme Tanker og Meninger, skjøndt de samme demokratiske Fordringer alt forlængst ere udtalte her i Salen af det daværende Mindretal; skjøndt dette Mindretal nu ved Bælgerne er blevet Flertal, har det ikke kunnet udøve Indflydelse paa den høie Regjering, idet denne ved given Leilighed har udtalt, at den ikke kunde se et Udtryk for Folkets Villie i dette Flertal. Mig forekommer det nu, at det Spørgsmaal, som vi i Dag behandle, er et saa overordentlig vigtigt og betydningsfuldt Spørgsmaal, der ikke angaar Partiinteresser, der ikke angaar det Spørgsmaal, om det ene Parti skal have Sit igjennem eller det andet Sit, der ikke angaar noget Mere eller Mindre, end om den frie Udvikling her i Landet skal udvikles paa en saadan Maade, at Folkets store Flertal kan komme med og arbejde paa den fælles store Bygning; det gjælder om intet Mindre, end om det skal lykkes os at bevare Friheden, som vi nu have, og stille den saaledes, at ogsaa vore Efterkommere kunne komme i Besiddelse af den, eller vi skulle opslide den Interesse, vi have for den, i endeløse Kampe, for omfider at kaste den hen som en opslidt Maskine. Det er det, det gjælder om, og derfor vil jeg blot kan jeg og maa jeg stemme for det foreliggende Adresseforslag, men tillige vil jeg bede alle dem, som ønske, at den Frihed, det danske Folk nu er i Besiddelse af, skal blive gammel i Folket og blive til varig Betsignelse i mange Slægter efter os, at gjøre det Samme. Dette er et af de betydningsfulde Diebliffe, i hvilke der udrettes Noget, som har Varighed langt ud over den Tid, den Dag og det Diebliff, i hvilket det sker.

Gad: Indgivelsen af en Adresse til Hans Majestæt Kongen er ganske sikkert, saaledes som det allerede en Gang i Dag er blevet udtalt, et saa vigtigt Skridt, at allerede Spørgsmaalet, om man paa en saadan Maade vil henvende sig til Hans Majestæt Kongen, maa opfordre til en ganske særlig Overveelse, ikke alene af det enkelte Medlem, men ogsaa af saadanne Medlemmer i Forening, som ellers pleie at tale sammen fortløft om politiske Sager. Dette, tror jeg, er endnu mere Tilfældet, naar Adressen er af den Natur som den her foreliggende, er en Adresse, som angaar det alvorligste Spørgsmaal, der kan være Tale om i det konstitutionelle Liv, en Henvendelse til Kongen om at fjerne sit Ministerium, et Ministerium, der maa antages hidtil at have havt Kongens Tilid, og om hvilket det er vitterligt, at det hidtil har fundet Understøttelse af et stort Flertal i det andet Thing. Jeg tror ogsaa, at det vil erkjendes, at man ikke ret vel kan del-